

Magdalena Ślebocka, Aneta Tylman

Rewitalizacja miast polskich – zagadnienia wstępne : projekt Wytycznych w zakresie finansowania rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014–2020

Finanse i Prawo Finansowe 2/1, 113-114

2015

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Rewitalizacja miast polskich – zagadnienia wstępne. Projekt Wytycznych w zakresie finansowania rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014–2020

Magdalena Ślebocka*, Aneta Tylman**

* Dr, Uniwersytet Łódzki, Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny, Instytut Finansów, Katedra Finansów Publicznych

** Dr, Uniwersytet Łódzki, Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny, Instytut Finansów, Katedra Finansów Publicznych

Niniejszym miło będzie nam zaprezentować pierwszy z serii artykułów poświęconych problematyce odbudowy zdegradowanych obszarów miejskich. Cykl publikacji obejmować będzie nie tylko zagadnienia systematyzujące, definicyjne, ale także odnosić będzie się do tematów aktualnych, jak chociażby projekt ustawy o rewitalizacji, który obecnie stał się jednym z priorytetowych działań Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju, czy aktualnie konsultowane Wytyczne w zakresie finansowania rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014–2020.

Rewitalizacja jako jeden z aspektów koncepcji zrównoważonego rozwoju przeszła ogromne przeobrażenie. Od jednego z elementów, części składowych procesu mającego na celu m. in. ochronę środowiska naturalnego, do najważniejszego i integralnego składnika koncepcji zrównoważonego rozwoju. Pod pojęciem rewitalizacji rozumie się aktualnie szereg różnorodnych przedsięwzięć mających na celu kompleksową odbudowę zdegradowanej tkanki miejskiej. Cechą charakterystyczną działań rewitalizacyjnych jest ich kompleksowość i interdyscyplinarny charakter, a to przekłada się nie tylko na czas ich realizacji, z reguły obejmujący

kilka lat, ale także potrzebę ciągłego monitorowania, modyfikacji i aktualizacji całego procesu. Istotną rolę na każdym etapie tego procesu odgrywa także partycypacja społeczna oraz konieczność uzupełniania puli środków finansowych o środki pochodzące od prywatnych inwestorów.

Wielopłaszczyznowość rewitalizacji jest bardzo istotna, zważywszy na fakt, że to właśnie ona będzie jednym z najważniejszych zadań finansowanych przez Unię Europejską. Co więcej, powszechność rewitalizacji będzie wiązać się z koniecznością zaangażowania coraz większego kapitału pochodzącego z różnych źródeł. Finansowanie działań rewitalizacyjnych powinno odbywać się bowiem zarówno ze środków publicznych (krajowych i unijnych), jak i poprzez kapitał prywatny (np. bezpośrednie zaangażowanie, w tym mieszkańców rewitalizowanego terenu, partnerstwo publiczno-prywatne). Podkreślić należy, że podjęcie działań rewitalizacyjnych przez władze publiczne i związane z tym wymierne efekty finansowe mogą same w sobie stać się bodźcem do zaangażowania kapitału prywatnego, zainteresowanego ulokowaniem inwestycji w obszarze rokującym dobre perspektywy zysku. Warunkiem powodzenia będzie oczywiście prawidłowe wytypowanie obszarów wymagających odbudowy. Dodać należy, że wsparcie pochodzące od organizacji pozarządowych, inwestorów czy mieszkańców to nie tylko środki pieniężne, ale także pomoc, zaangażowanie i wkład własnej pracy. Potencjał mieszkańców i przedsiębiorców może objawiać się także w zaan-

gażowaniu w realizację projektów, utrzymaniu ich rezultatów, czy tworzeniu nowych miejsc pracy. Każde z nich jest cenne, niemniej jednak nie wolno zapominać, że największą rolę w procesach rewitalizacji odgrywać będą środki publiczne pochodzące z budżetów samorządów lokalnych, budżetu państwa oraz funduszy unijnych.

Finansowanie pochodzące z funduszy europejskich to jedno z najistotniejszych źródeł wsparcia procesów rewitalizacyjnych. Na wsparcie projektów wpisujących się w programy rewitalizacji zostanie przeznaczona część środków w ramach określonych priorytetów inwestycyjnych z czego na [1]:

- technologie informacyjno-komunikacyjne około 200 mln euro,
- gospodarkę niskoemisyjną około 1,7 mld euro,
- środowisko i kulturę około 600 mln euro,
- transport około 300 mln euro,
- rynek i przedsiębiorczość około 2 mld euro,
- włączenie społeczne, w tym dostęp do usług publicznych około 2 mld euro,
- edukację około 200 mln euro.

Na chwilę obecną istnieją jednakże ogromne trudności w jednoznacznym określeniu kwoty środków przeznaczonych na programy rewitalizacji, ponieważ środki te stanowią części składowe poszczególnych programów operacyjnych zarówno krajowych jak i regionalnych. O ostatecznym zakresie ich wykorzystania przesądzą aktualnie konsultowane Wytyczne w zakresie rewitalizacji

w programach operacyjnych na lata 2014–2020. Na podkreślenie i aprobatę zasługuje fakt, że wspomniane wyżej Wytyczne podjęły, poprzez finansowanie poszczególnych projektów rewitalizacji, próbę pogodzenia interesów samorządów lokalnych, niejednokrotnie związanych z finansowymi obawami angażowania się w procesy rewitalizacji w ich szerokim, obszarowym ujęciu, z potrzebą jak najpełniejszego wykorzystania środków unijnych przeznaczonych na rewitalizację w takimże szerokim rozumieniu. Rewitalizacja w ujęciu obszarowym uznawana jest bowiem za działania mogące się w zasadniczy sposób przyczynić do realizacji Strategii Europa 2020 i jako taka przewidziana jest do finansowania ze środków Unii Europejskiej. Na aprobatę zasługuje również fakt, że Wytyczne stanowią uzupełnienie luki prawnej występującej w zakresie definicyjnym w zakresie pojęcia rewitalizacji w związku z nieuchwaleniem ustawy o rewitalizacji oraz tym samym zażegnują „niebezpieczeństwo” kierowania strumieni unijnego pieniądza w sposób nieskoordynowany z lokalnymi planami rozwojowymi oraz na projekty o stricte technicznym charakterze (bez uwzględnienia aspektów społecznych).

Podsumowując, procesy rewitalizacji oraz ich finansowanie, zabezpieczenie finansowania, jego stabilność i efektywność należeć będą w nadchodzących latach do jednych z najciekawszych zagadnień w obszarze zarówno prawa, jak i finansów. Warto się im przyglądać, co autorki będą czynić na łamach niniejszej publikacji.

[1] *Narodowy Plan Rewitalizacji – założenia 2022*,

https://www.mir.gov.pl/rozwoj_regionalny/Polityka_regionalna/rozwoj_miast/Rewitalizacja/Documents/NarodowyPlanRewitalizacji_Zalozenia_062014.pdf, s. 8 (dostęp: 15.04.2015).